

§ 39

Naturminnesförklaring av en ek på fastigheten Svenljunga 5:399, Svenljunga kommun

Diarienummer: 2015.045 433

Beslut

Kommunstyrelsen förklarar en ek på fastigheten Svenljunga 5:399, Svenljunga kommun som naturminne.

Naturminnet utgörs av eken tillsammans med det markområdet som är markerat på kartan i bilaga 1. Ekens placering framgår av kartan.

Beslutet om naturminne fattas med stöd av 7 kap. 10 § miljöbalken (MB).

Beslut om föreskrifter

För att tillgodose syftet med naturminnet beslutar kommunstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 10 §§ MB samt 4 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd att följande föreskrifter ska gälla för naturminnet.

1. Det är förbjudet att avverka eller på annat sätt skada eken och dess rotsystem inom markeringen på kartan, föreskriften gäller även om eken har dött.
2. Det är förbjudet att utföra grävning, anläggningsarbeten eller liknande inom det område som utgör naturminne. Tunga fordon, upplag eller annat som med kompression kan skada trädets rötter får inte förekomma inom naturminne.
3. Behovsbaserat utförande av säkerhetsåtgärder i form av beskärning eller kronavlastning, i syfte att minimera risken för personskador eller materiella skador, får utföras av förvaltaren.
4. Om trädet faller omkull och fornlämningen skadas får trädet, efter bedömning om fornlämningen går att återställa, flyttas till annan plats i närområdet.
5. Markområdet som utgör naturminnet ska hållas fritt från vegetation såsom träd eller buskar högre än en meter, undantaget är nypon, vide, vildapel och hagtorn som tillåts vara kvar även om de är högre.
6. Svenljunga kommun har rätt att inom naturminnet sätta upp informationsskyltar. Informationsskylten ska ta upp fakta om trädets biologiska och kulturhistoriska värden.
7. Svenljunga kommun är förvaltare av naturminnet. Naturminnet ska märkas ut enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

-
8. Om eken dör ska stammen och större grenar sparas. I första hand ska de läggas kvar på plats. I andra hand ska de läggas på en annan lämplig plats i närområdet.
 9. Om eken dör och behöver flyttas från platsen, kan detta vara skäl att upphäva naturminnet.
 10. Trädet får efter utredning tas ner om det föreligger särskilda skäl. Beslut om nedtagning av träd eller upphävande av naturminne ska tas av kommunfullmäktige.

Föreskrifterna ska inte utgöra ett hinder för naturminnets skötsel.

Motivering

Enligt 7 kap. 10 § MB får ett särpräglad naturföremål förklaras som naturminne av kommunen, om det behövs vårdas eller skyddas särskilt. Förklaringen för omfatta även det område på marken som krävs för att bevara naturföremålet och ge det behövligt utrymme.

Eken bedöms vara ett särpräglad naturföremål, då det samtidigt väljs ut som en symbol för att uppmärksamma kommunens gamla och grova träd.

Sammanfattning av ärendet

Vid Miljö-KS sammanträde den 19/5 2014 förordade ledamöterna lönnen vid stenbron och poppeln vid Holsljunga camping till att utses som symbolträd. Efter utredning visade det sig att under poppeln vid Holsljunga camping går råvattenledningar och under lönnen vid stenbron finns flera teleledningar. Miljö- och byggenheten ansåg då att det inte längre var lämpligt att gå vidare med naturminnesförklaring för någon av dessa träd. Detta för att trädens rötter riskerar att skadas vid underhåll av ledningarna. Lönnen och poppeln kommer fortfarande att fungera som symbolträd för kommunens gamla och grova träd och som inspiration för att bevara och skydda dessa för framtiden. Eken i hembygdsparken anses mer lämplig då det inte finns några ledningar under eken.

Länsstyrelsen ställer sig positivt till att eken förklaras som naturminne. De har vid samråd lämnat några synpunkter som har besvarats och lagts till i föreskrifterna.

Svenljunga kommun genomförde tillsammans med 15 andra kommuner ett lokalt naturvårdsprojekt om särskilt skyddsvärda träd. Projektet pågick mellan 2011-2014 och finansieras genom statligt bidrag till kommunal och lokal naturvård (LONA). Ett av åtgärderna var att utse ett träd som ska fungera som symbolträd för gamla och grova träd. Symbolträdet ska få ett lämpligt skydd.

Planeringsförutsättning

Området för naturminnet sträcker sig över tre detaljplaner. Bestämmelserna anger område för allmän plats park, folkpark respektive park, plantering. Detaljplanerna heter 15-SVS-37 och 15-STY-3101 och 15-SVS-2. Svenljunga kommun bedömer att naturminnesförklaringen är förenlig med detaljplanen och 7 kap 8 § MB.

Beslutsunderlag

Protokoll kommunstyrelsens arbetsutskott, 2015-02-16 § 36

.....

Tjänsteskrivelse 2015-02-03

Karta

Miljö-KS protokoll § 75 2014-05-19

Bilagor

Bilaga 1 Karta

Upplysningar

Särskild skötselplan saknas. Åtgärder enligt föreskrift 3,4 och 8 ska göras i samråd mellan förvaltare och naturvårdshandläggare eller annan handläggare med motsvarande ansvar på Svenljunga kommun.

Beskrivning av naturminnet

Trädet står i hembygdsparken på en liten upphöjd stensättning som är klassad som fornlämning (rest av stensättning, RAÄ-nr Svenljunga 11:1). Eken utgörs av en vidgrenig ek med omkrets på 225 cm samt omgivande mark med en radie på 15 meter från stammen. Eken naturminnesmärks för att vara en symbol för de stora och grova trädens biologiska och kulturella värden, samt för att visa att vi alla har ett ansvar att värna om dessa träd och ge dem förutsättningar att bli stora grova och gamla.

Hembygdsparken är området runt hembygdsgården, mellan villaområdena och Högvalla idrottsplats. Området består av fossil åkermark med odlingsrösen. Parken är ett populärt rekreatjonsområde. I områdets finns ett flertal ekar som uppfyller kriterierna för särskilt skyddsvärda träd enligt Naturvårdsverkets åtgärdsprogram, *Särskilt skyddsvärda träd i kulturlandskapet*. Det är gott om träd i området som har stor potential att bli särskilt skyddsvärda i framtiden. Eken har valts ut för att det är en vacker och vidkronig ek som står på en liten höjd bredvid en stig.

Förvaltare och förvaltaruppgifter

Förvaltare är Svenljunga kommun, Samhällsbyggnadsförvaltningens gatuenhet.

Dispens från föreskrifterna

Om det finns särskilda skäl får Svenljunga kommun ge dispens från föreskrifterna för naturminnet. Dispens får dock inte lämnas för åtgärder som kan skada naturminnet. Om det finns synnerliga skäl får Svenljunga kommun helt eller delvis upphäva beslutet om naturminnesförklaringen (7 kap 7 § miljöbalken).

Beslutet expedieras till

Naturvårdshandläggare